

Dnr: Af-2015/191967

Datum: 2015-06-16

Ert dnr: S2015/418/FS

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande: Juridiskt kön och medicinsk könskorrigering (SOU 2014:91)

Sammanfattning

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget om lag om ändring av juridiskt kön.

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget om att separera lagen om ändring av juridiskt kön från lagen om tillstånd till viss könskorrigering och behandling.

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget att barn från 12 års ålder ska kunna erhålla nytt juridiskt kön.

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget att unga som fyllt 15 år själva ska kunna ansöka om ändring av juridiskt kön.

Arbetsförmedlingen tillstyrker att rätten till intyg och betyg skall utredas vidare och föreslår att staten, kommunerna och landstingen åläggs att utfärda nya arbetsgivarintyg till tidigare personal som ändrat juridiskt kön.

Inget av de tillstyrkta förslagen eller myndighetens eget förslag beräknas innebära ökade kostnader för Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen avstår från att yttra oss om de kapitel och avsnitt vi inte berör nedan.

Arbetsförmedlingen

BESÖKSADRESS: Hälsingegatan 38

POSTADRESS: Arbetsförmedlingen

113 99 Stockholm

Tel: 0771-600000 | Fax: 08-508 801 99

E-post: arbetsformedlingen@arbetsformedlingen.se
arbetsformedlingen.se

1.1 Förslag till lag om ändring av juridiskt kön

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget. Vi uppfattar att förslaget till lag om ändring av juridiskt kön gynnar både arbetssökande och arbetsgivare som är transpersoner och önskar byta juridiskt kön.

Arbetsförmedlingen anser att ett system för att byta juridiskt kön snabbare och enklare än idag är en förutsättning för att transpersoner ska få lika villkor på arbetsmarknaden.

Betänkandet beskriver hur transpersoner som lever i sitt självidentifierade kön men inte uppfattas passa in i normen för detta kön riskerar att mötas av diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Det är ont om svensk forskning kring transpersoners villkor på arbetsmarknaden. Men en nyligen utförd, mindre och självselektad, studie av Folkhälsomyndigheten indikerar att transpersoner kan tänkas vara arbetslösa i högre grad än andra¹. Över hälften av respondenterna uppgav också att de hade en nedsatt arbetsförmåga.² Forskning kring andra hbtq-personer, visar att homosexuella diskrimineras på arbetsmarknaden. De har sämre chanser vid rekrytering³, de har lägre löner⁴ och når mer sällan toppositioner på arbetsplatsen.⁵ Arbetsförmedlingen ser ingen orsak att anta att situationen för gruppen transpersoner skulle vara bättre.

Att uppfattas som ett kön men inte ha identitetshandlingar som stämmer överens med detta kön måste anses bryta mot normen och föra med sig stora problem på arbetsmarknaden. Att inte kunna legitimera sig på ett förtroendeingivande sätt påverkar en person negativt, både i en situation där hen intervjuas för ett jobb och när hen som företagare möter kunder eller affärspartners. Idag kan transpersoner som behöver byta juridiskt kön tvingas leva med en diskrepans mellan socialt kön och identitetshandlingar under två till fem år, beroende på den tid det tar att få diagnos och tillstånd från socialstyrelsen. Detta är ett problem som bör åtgärdas.

¹ Anna Thorson och Galit Zeluf (2015), Hälsan och hälsans bestämningsfaktorer för transpersoner - En rapport om hälsoläget bland transpersoner i Sverige, Folkhälsomyndigheten, s 27

² Ibid, s 39

³ Ali Ahmed, Lina Aldén Andersson och Mats Hammarstedt (2011), Diskriminering mot icke-heterosexuella i anställningssituationen, Rapport 2011:25 IFAU, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, s 14.

⁴ Mats Hammarstedt, Ahmed, Ali M. and Lina Andersson, Sexual prejudice and labor market outcomes of gays and lesbians, 2015, Feminist Economics, vol 21, pp 90-109,

⁵ Ahmed, Ali M., Lina Andersson and Mats Hammarstedt (2012). Sexual orientation and fulltime monthly earnings, by public and private sector: Evidence from Swedish register data, *Review of Economics of the Household*: March 2013, Volume 11, Issue 1, pp 83-108

Betänkandets förslag minskar den tid transpersoner måste leva med en diskrepans mellan socialt kön och identitetshandlingar avsevärt och uppfyller de krav på ett snabbt, enkelt och transparent system som Europarådets rekommendationer, se avsnitt 5.7.1, ställer upp.

14.1 Två nya lagar föreslås ersätta könstillhörighetslagen

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget. Betänkandet föreslår att de regler som reglerar tillstånd för byte av juridiskt kön separeras från de regler som reglerar tillstånd till viss könskorrigering behandling. Arbetsförmedlingen uppfattar att förslaget gynnar både arbetssökande och arbetsgivare som är transpersoner och önskar byta juridiskt kön. Särskiljandet är en förutsättning för att skapa en snabbare process för byte av juridiskt kön, vilket är eftersträvanvärt.

14.4 Ändring av juridisk kön för barn och unga.

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget att barn från 12 års ålder ska kunna erhålla nytt juridiskt kön. Arbetsförmedlingen delar utredarens bedömning att även minderåriga transpersoner kan ha behov av att ha tillgång till identitetshandlingar som stämmer överens med det sociala kön personen lever i. Unga transpersoner måste antas riskera att bli utsatta för diskriminering på arbetsmarknaden i lika hög grad som myndiga transpersoner om de saknar sådana identitetshandlingar. Eftersom ungdomar är en extra utsatt grupp på arbetsmarknaden och transungdomar rapporteras ha sämre hälsa är det viktigt att vidta åtgärder för att säkerställa att även unga transpersoner får lika villkor när de söker arbete, sommarjobb, praktik och går utbildningar.

14.4.5 Unga som fyllt 15 år föreslås kunna ansöka om ändring av juridiskt kön själva

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget att unga som fyllt 15 år själva ska kunna ansöka om ändring av juridiskt kön. Personer som fyllt 16 år får i Sverige driva eget företag, ofta som egenföretagare. En ung företagare kan antas behöva legitimera sig trovärdigt i avtalssituationer och andra affärssammanhang och bör inte kunna hindras i detta av vårdnadshavare som motsätter sig personens ändring av juridiskt kön.

14.10.2 Rätten att få ut intyg och betyg utfärdade i nya personuppgifter

Arbetsförmedlingen instämmer i utredarens bedömning att rätten att få ut intyg och betyg i nya personuppgifter bör utredas. Transpersoner som ändrat juridiskt kön har inte i dagsläget lika villkor på arbetsmarknaden, då de ofta saknar möjlighet att fullt ut kunna styrka sina meriter utan att avslöja att de har bytt juridiskt kön. Arbetsförmedlingen erfar att problemet omfattar även examensbevis.

Arbetsförmedlingen föreslår också att staten, kommunerna och landstingen åläggs att utfärda nya arbetsgivarintyg till personal som ändrat juridiskt kön.

På Arbetsförmedlingens vägnar

Mikael Sjöberg
Generaldirektör

Therese Östling
Enhetschef,
Enheten Verksamhetspartner
Personalavdelningen

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Mikael Sjöberg. Ärendet har föredragits av enhetschef Therese Östling. I den slutliga handläggningen av ärendet har strategen för jämställdhet och mångfald, Sofia Eugénzon Persbeck och tillförordnade direktören för Förvaltningsavdelningen, Anders Persson, deltagit.